

USR consideră că reforma profundă a educației e singura șansă de salvare a României

“Epoca de Aur”

a învățământului sub PSD:

- de 3 ori mai mulți analfabeți funcțional decât în restul Europei
- primii la abandon școlar
- vasalizarea sistemului prin Inspectoratele Școlare Județene

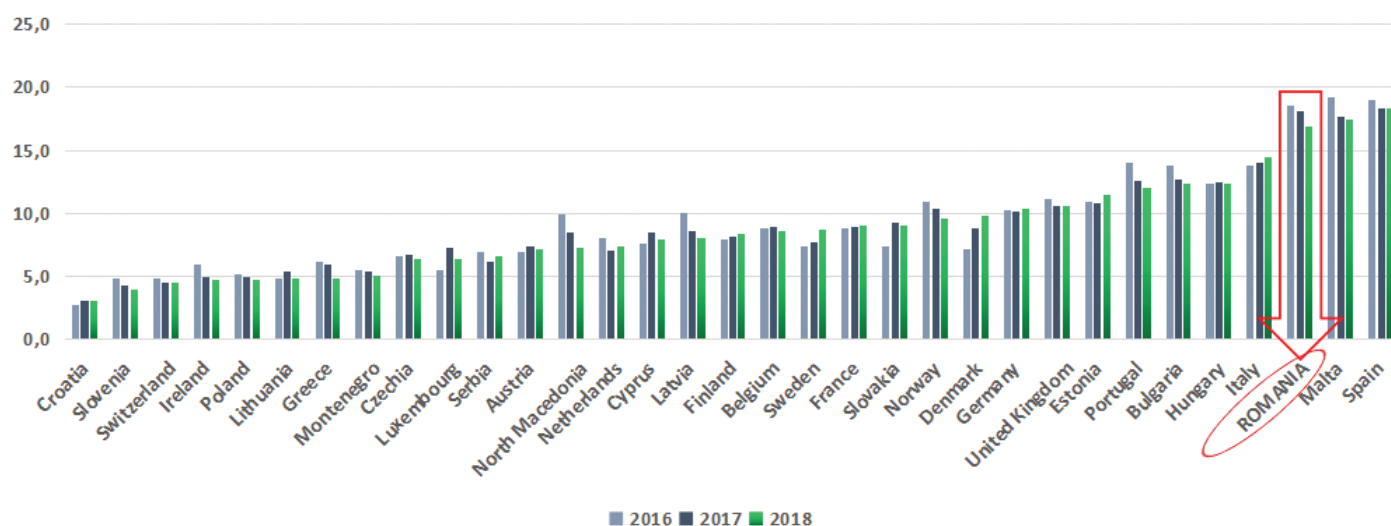
“România are nevoie disperată să recupereze cele aproape trei decenii în care reforma educației a eșuat” - Liviu Dragnea, declarație făcută la ultimul Congres PSD. În premieră, USR îi dă dreptate, dar cu o completare: reforma în educație a eșuat din cauza guvernelor PSD, care au distrus constant educația - din 26 de miniștri ai educației în ultimii 30 de ani, 17 au fost membri PSD sau girați de partidul-stat, culminând cu cele 4 mandate deținute de Ecaterina Andronescu.

Sub dominația PSD, România și-a ratat proiectul de educație. N-am știut să ducem la capăt un proiect solid și unitar, inspirat din exemplul statelor care au reușit. Am preferat să blocăm, să schimbăm, să întoarcem și să experimentăm de fiecare dată când s-a schimbat guvernarea sau, culmea, chiar în cadrul mandatului aceluiași ministru. Cel mai recent fiasco marca PSD se numește manualul unic: introdus de Liviu Pop, în ciuda tuturor criticilor justificate care arătau că manualul unic nu face altceva decât să uniformizeze educația de nivel mediocru. Eliminat mai apoi de Ecaterina Andronescu după nici un an de implementare cu o explicație halucinantă: “se renunță la ideea de manual unic. De fapt nici nu a fost manual unic (...) în noua metodologie, accentul l-am pus pe calitatea manualului, pe criteriile care vizează calitatea și care țin de conținutul științific corect (..)”.

Situația abandonului școlar în UE (2016 - 2018)

Procente ale celor care abandonează studiile - pe intervalul de vârstă 18-24 de ani

EUROSTAT

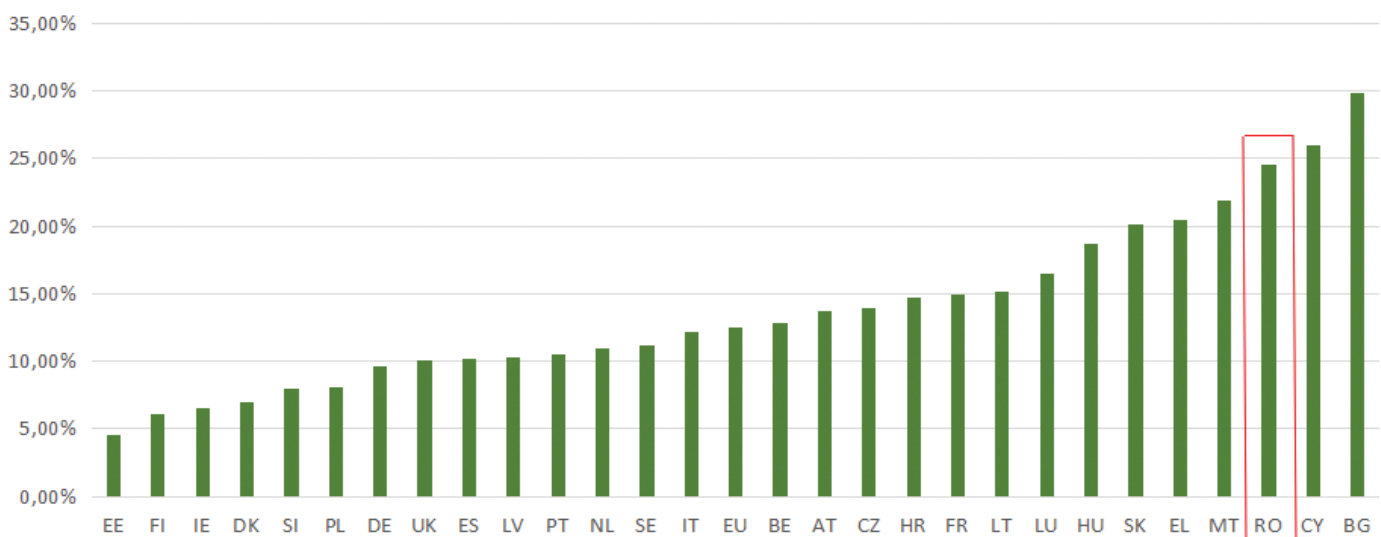

Realitatea arată astăzi astfel: România este campioană europeană la analfabetism funcțional (persoane care știu să citească, dar nu înțeleg ce citesc), abandonul școlar face ravagii - cea mai mare rată din UE în mediul rural (27%), locul 3 după Estonia și Malta la părăsirea timpurie a școlii. În plus, suntem singurul stat din întreaga UE în care valorile acestui indicator, în loc să scadă și să tindă la ținta de maximum 10% asumată de Guvern pentru anul 2020, cresc de la an la an.

Procentul elevilor cu rezultate slabe

pe toate cele 3 domenii (științe, citire și matematică)

- PISA - 2015 - OECD (2016)

Testarea PISA (Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor, OECD) îi clasează pe elevii români pe ultimele locuri din Europa, alături de Cipru și Bulgaria. În comparație cu țări care obțin rezultate foarte bune și care ating nivelul de referință de 15% pentru citire (Estonia, Finlanda, Slovenia, Irlanda), pentru matematică (Danemarca, Finlanda, Estonia) și știință (Estonia, Finlanda), rezultatele obținute de România la testarea PISA sunt printre cele mai slabe din Uniunea Europeană.

Cum arată educația în secolul XXI

“65% dintre copiii care intră în școala primară în prezent vor ajunge să lucreze în joburi care astăzi nu există.”

“65% dintre copiii care intră în școala primară în prezent vor ajunge să lucreze în joburi care astăzi nu există. Cum trebuie să se schimbe educația?” Așa a început Forumul Economic Global din decembrie 2018. Într-un mediu care evoluează atât de rapid, abilitatea de a anticipa și de a ne pregăti pentru viitoarele cerințe profesionale este critică pentru guverne, mediul de business și pentru indivizi, în special.

Tehnologia se dezvoltă cu rapiditate și ne influențează viețile tot mai mult. O parte dintre competențele căutate cu ani în urmă vor fi înlocuite. În prezent și în viitorul apropiat se va pune mare accent pe abilități precum capacitatea de rezolvare complexă a problemelor, gândire critică și creativitate.

Provocările globale la adresa schimbării de paradigmă în educație cel mai des invocate astăzi de specialiști în educație sunt: dezvoltarea conștiinței de sine a elevului, unicitatea, sustenabilitatea, politica post-adevăr, cunoașterea în secolul 21, formarea de caractere.

Secolul acesta aduce cu sine și alt tip de provocări cu impact direct în educație: probleme demografice, dezvoltarea inteligenței artificiale, schimbările climatice. Rolul educației este vital și este mai mult decât cel de a furniza viitorii angajați pentru piața muncii. Avem nevoie ca educația să crească capacitatea copiilor de a-și dezvolta competențe, gândirea critică, capacitate de a pune întrebări și de a raționa. Sunt expresii pe care le auzim foarte des și nu e suficient doar să le rostim pentru că simpla lor rostire în spațiul public nu produce efecte.

Realitatea ne arată că un procent periculos de tineri din România (40%) sunt analfabeți funcțional. Elevii sunt familiarizați auditiv și grafic cu informații, dar nu sunt obișnuiți să își pună întrebări despre ceea ce au învățat și le lipsește exercițiul argumentației și al dezbaterii. Practic, copiii noștri nu sunt învățați să gândească critic, nu au obișnuința de a întreba natural *“pe ce te bazezi când faci această afirmație?”* nici în raport cu profesorii, nici cu colegii.

România este pe ultimul loc în UE, cu cea mai mică rată de absolvenți de facultate.

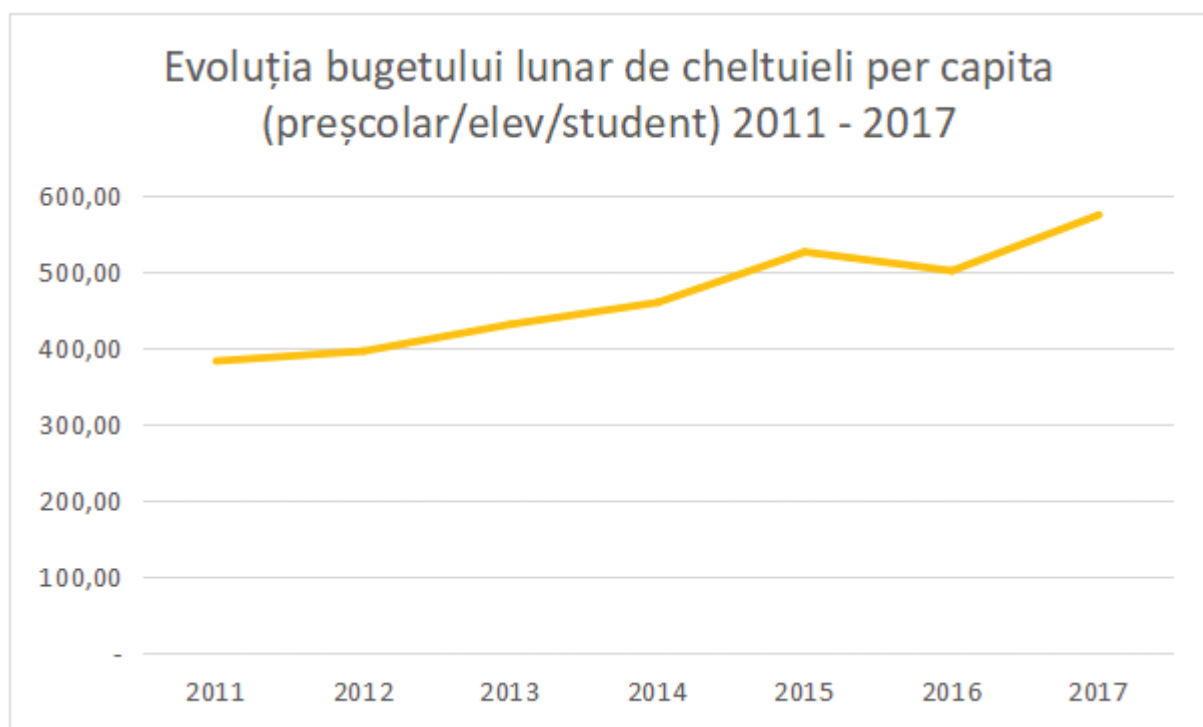
În același timp, în România anului 2019, peste 2.500 de unități de învățământ au toalete în curte și nu sunt racordate la apă curentă sau canalizare. Sistemul de predare a rămas sub multe aspecte tributar stereotipurilor din perioada comunistă, când dezvoltarea abilităților de comunicare și gândirea critică nu erau permise.

România este pe ultimul loc în UE, cu cea mai mică rată de absolvenți de facultate (25,6%) în rândul populației cu vârste între 30 și 35 de ani. În învățământul universitar există o tendință de scădere accelerată a numărului de facultăți și a numărului de studenți, care urmează declinul demografic al României. Scăderea numărului de studenți se datorează însă, în foarte mare măsură, și calității scăzute a învățământului superior românesc comparativ cu nenumărate facultăți europene. Tot mai mulți tineri preferă studiile superioare în afara țării: țara noastră este pe locul 5 în topul țărilor cu cei mai mulți studenți care învață în străinătate.

Finanțarea învățământului românesc

În privința finanțării, conform Raportului UNESCO privind Educația Globală publicat în 2017, România se află situată în zona gri a lumii atunci când e calculată finanțarea sistemului de învățământ:

- suntem printre cele 33 de țări care **nu și-au atins ținta procentuală de finanțare din PIB**.
- România alocă 3,1% din PIB pentru toate nivelurile de educație, cu un buget de cheltuieli care a crescut constant (cu excepția intervalului 2015 - 2016), deși în practică **efectele acestor creșteri nu ajung la elevi**.
- Cheltuielile anuale totale cu un preșcolar/elev/student în România, conform bugetului Ministerului Educației, erau de 6.906 lei/an, **adică 576 lei/lună!** Iar nivelul acestor cheltuieli a crescut cu 50% în intervalul 2011 - 2017, deși în mod evident aceste cifre nu au nicio corespondență cu calitatea actului de educație.

Cum am putea să regândim această abordare, care sunt conceptele pe care ne putem baza ca să putem construi politici publice ce vor produce efecte?

Prin regândirea metodologiei de predare, care, în prezent, se bazează pe memorare, prin implicarea proactivă a părinților, prin crearea de oportunități de dezvoltare pentru elevi, care să țină cont de nevoile acestora și de aspirațiile lor, prin deschiderea pieței celor care oferă alternative educaționale.

**"Spune-mi și voi uita.
Arată-mi și îmi voi aminti.
Implică-mă și voi înțelege."**

Aceasta este esența filonului de schimbare pe care USR îl va promova în educație - **regândirea sistemului și a întregului proces de educare punând în centrul său copilul (preșcolar, elev) și tânărul (licean, student), precum și pe părinții săi, în calitate de beneficiari primari ai serviciului public de educație.** Nu este suficient faptul că s-a încercat reformarea curriculum-ului dacă în continuare procesul de învățare este orientat exclusiv pe evaluări de conformitate, nu pe dezvoltarea de abilități de cunoaștere, motivație și evoluție a elevilor.

Cealaltă mare cangrenă a învățământului românesc este **politizarea: directorii de școli și inspectorii școlari sunt înregimentați politic și răspund la comandă politică.** Nu există noțiunea de proiect, de viziune, de parcurs profesional, ci doar aceea de mandat politic. La fel cum fragmentarea la vârful sistemului a generat incoerența proiectului național de educație și instituționalizarea mediocrității, același fenomen se întâmplă și la nivelul județelor, respectiv al școlilor. De aceea, USR susține activ descentralizarea și depolitizarea învățământului, cu transferul puterii de decizie către comunități - elevi și părinți.

Acțiunile și propunerile USR pentru reformarea educației:

Pentru învățământul primar și gimnazial

- A. Centrarea întregului sistem educațional pe nevoile elevului și schimbarea modului de învățare, orientat spre dezvoltarea gândirii critice și educație individualizată
- B. Creșterea implicării părinților în școli
- C. Reformare sistemică, orientată înspre mai puțină birocrație și mai multă calitate în actul educațional

Pentru învățământul universitar

- A. Centrarea întregului sistem educațional pe nevoile studentului
- B. Conectarea învățământului superior de calitate/cerințele de pe piața forței de muncă

A. Centrarea întregului sistem educațional pe nevoile elevului și schimbarea modului de învățare, orientat spre dezvoltarea gândirii critice și educație individualizată

Scopul educației trebuie să fie acela de a învăța copilul și cum să învețe, nu doar ce să învețe. Aceasta înseamnă implicarea preșcolarului, a elevului, a studentului în toate fazele procesului. Predarea în sens tradițional este doar un instrument, iar profesorului este un îndrumător al procesului de învățare, care se întâmplă atât în școală, cât și în afara ei.

Principalele măsuri propuse de USR:

- **Reformarea programei școlare.** Procesul de reformare/schimbare a modului de predare este fundamental pentru a stimula gândirea critică a copiilor, îmbinând experiența, valorile și competențele în procesele educative.
- **Lărgirea curriculumului la decizia elevului** și a școlii (prin consiliul de administrație). Pe lângă materiile obligatorii, elevii vor avea posibilitatea să aleagă, în funcție de interesele proprii, materiile pe care le vor studia.
- **Încurajarea gândirii critice** prin folosirea argumentației ca mecanism de stimulare a copiilor de a fixa informațiile, de a le trece prin filtrul propriei lor minți.
- **Eliminarea manualului unic și liberalizarea pieței manualelor.** Profesorii trebuie să poată să-și adapteze programa specificului elevilor și să decidă singuri dacă și în ce măsură au nevoie la clasă de suportul unui manual sau auxiliar.
- **Eliminarea temelor pentru acasă pentru elevii din ciclul primar.** Sistemele evaluate de învățământ (ex: Finlanda) au renunțat la temele pentru acasă pentru copiii de vârstă preșcolară și școlară mică, considerând că nu contribuie la dezvoltarea intelectuală a copilului, ci doar generează epuizare. USR propune această măsură însoțită de încurajarea învățării experimentale, decizie care va aparține consiliului de administrație al școlii, în linia descentralizării propuse ca direcție strategică de reformare.

- **Introducerea asistenților de profesori în învățământul primar și gimnazial.**
Dorim să existe asistenți de profesori și învățători pentru a putea permite predarea individualizată la nivelul fiecărui elev. Această nouă categorie profesională poate include: personal specializat în lucrul cu elevii cu cerințe educaționale speciale, bursieri ai masterului didactic.
- **Conștientizarea importanței lecturii și monitorizarea competențelor de lectură.**
Lectura activă este una dintre cele mai importante activități pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, lipsa competențelor de lectură fiind una dintre cauzele care contribuie la rata mare a analfabetismului. USR va introduce orele de citit cu voce tare
- **Măsuri pentru elevii din grupuri vulnerabile:** programe de mentorat/parenting cu specialiști pentru părinții acestor copii în sensul creșterii implicării lor în încurajarea continuării cursurilor (model Țara Galilor); Program Școala pentru toți, masă caldă în școli, vouchere de carte.
- **Măsuri pentru copiii cu CES.** Copiii cu cerințe educaționale speciale în acest moment sunt tolerați de autorități, nu și integrați. Este nevoie ca planul educațional personal să fie pus în practică în toate școlile țării.

B. Creșterea implicării părinților în școli

Este cert că nu mai putem amâna modernizarea educației românești, că nu mai putem neglija rolul central pe care îl au părinții în crearea unei comunități în jurul școlii. Studiile demonstrează că implicarea părinților în educație, atât acasă cât și la școală, are efecte benefice pe termen lung asupra copiilor și mai târziu, în viața adultă. Cercetările arată că implicarea părinților în procesul de învățare a copiilor este puternic asociată cu dezvoltarea socio-emoțională a copiilor, cu mai multă lectură și succes școlar. Elevii sunt mai implicați în comunitate, au curajul de a lua decizii și știu ce au de făcut pentru a lua decizii informate. Întreaga lor adaptare la societate este mai ușoară.

Principalele măsuri propuse de USR:

- **Consolidarea atribuțiilor de management și evaluare a consiliilor de administrație.** Autonomia școlară trebuie să crească, iar acest fapt începe prin a da un rol activ consiliului de administrație în ceea ce privește resursele umane (evaluare, stimulare) și programa.
- **Consilii de administrație conduse în interesul copiilor.** Propunem schimbarea componenței consiliilor de administrație astfel încât școlile să fie conduse mai aproape de copii și pentru interesele lor. Astfel, consiliile de administrație vor fi compuse majoritar din părinți sau reprezentanți ai acestora, din reprezentanți ai profesorilor, ai administrației locale și ai elevilor. Consiliile de administrație ale școlilor vor avea printre atribuții, numirea directorilor de școli, supravegherea organizării concursurilor pentru angajarea personalului didactic și evaluarea continuă a cadrelor didactice angajate.
- **Introducerea unui sistem de evaluare a cadrelor didactice de către părinți și elevi și condiționarea unui procent al salariului în funcție de rezultatele evaluării.** Sistemul de evaluare va măsura nivelul de performanță în creșterea progresului elevului și include măsurarea unor indicatori precum atitudinea profesorului în relația cu elevul, ținuta morală a profesorului, limbajul folosit de către profesor, tipuri de evaluare, metodele de lucru ale profesorului. Mecanismul de evaluare trebuie să fie unul echilibrat și ponderat cu evaluarea profesională a carierei pedagogice a cadrelor didactice.
- **Administrare transparentă în școli.** Odată cu creșterea rolului consiliilor de administrație ale școlilor, publicarea minutelor ședințelor consiliilor de administrație se va face inclusiv pe site-ul școlii, astfel încât elevii, părinții și orice persoană interesată să poată avea acces la informații despre deciziile luate în aceste foruri.

C. Reformare sistemică, orientată înspre mai puțină birocrație și mai multă calitate în actul educațional

Sistemele educaționale performante funcționează descentralizat: spre exemplu, în Olanda, școlile beneficiază de un grad ridicat de autonomie. Autonomia școlară se bazează pe principiul "libertății educației", care dă dreptul oricărei persoane fizice sau juridice să înființeze o școală și să organizeze învățământul. Astfel, școlile publice și private primesc finanțare publică, cu condiția să îndeplinească cerințele pentru școlile din sectorul lor. În timp ce "libertatea educației" implică faptul că școlile sunt libere să determine conținutul și metodele de predare, guvernul central stabilește obiectivele de învățare și standardele de calitate care se aplică atât școlilor publice, cât și celor private. Inspectoratul de educație monitorizează calitatea școlară și respectarea regulilor și reglementărilor centrale. Există, de asemenea, o mare infrastructură de furnizori de servicii școlare, majoritatea companiilor private, care oferă sfaturi, instrumente și sprijin pentru organizarea școlilor, managementul calității și dezvoltarea.

Principalele propuneri ale USR de reformă a sistemului educațional, inclusiv din perspectiva finanțării, sunt:

- **Desființarea inspectoratelor școlare și transferul atribuțiilor manageriale către consiliile de administrație ale școlilor.** Inspectoratele școlare sunt principala sursă de influență politică în sistemul de educație și una dintre cele mai mari frâne în calea modernizării învățământului, prin cenzura aproape totală a autonomiei școlare, sub toate aspectele ei: catedre, norme, personal, numiri de directori, fonduri etc. Vom depolitiza învățământul românesc și vom repune copilul și părinții săi în centrul sistemului. Atribuțiile inspectoratelor școlare vor fi transferate către consiliile de administrație ale școlilor, inclusiv evaluarea performanței directorilor.

USR repară după PSD

Policy brief

- **Debirocratizarea și încurajarea înființării de școli private.** Statul trebuie să încurajeze apariția de noi școli private. Poate face asta prin debirocratizarea înființării acestora dar și prin facilități fiscale țintite asupra școlilor și asupra învățătorilor. De aceea ne dorim eliminarea obstacolelor la înființarea și acreditarea de școli private.
- **Promovarea școlilor profesionale, vocaționale și a diversității rutelor educaționale.** Trebuie făcută legătura între învățământul profesional și industria țării. Școlile profesionale pot produce specialiștii de care România are din ce în ce mai multă nevoie. La fel ca în cazul altor state, precum Germania sau Elveția, unde este deja implementat învățământul dual și școlile funcționează în colaborare cu diverse companii private, și România a adoptat modelul învățământului dual - formă de organizare a învățământului profesional și tehnic, desfășurat la inițiativa operatorilor economici interesați în calitate de potențiali angajatori, în baza unui contract de parteneriat și a unor contracte individuale de pregătire practică (ex: Uzinele Dacia au deja parteneriate cu pentru susținerea învățământului profesional la licee din județ). USR va susține introducerea parcursului profesional prin care formarea elevilor din învățământul profesional va fi făcută în mare parte în cadrul firmelor private de profil.
- **Depolitizarea ARACIP.** Activitățile de evaluare externă a calității educației, inclusiv auditul școlar, precum și autorizarea, acreditarea și evaluarea periodică a unităților de învățământ din sistemul public și cel privat trebuie realizate de către ARACIP în mod obiectiv, dincolo de orice influență a factorului politic.
- **6% din PIB pentru educație.** Ne angajăm să încetăm de facto practica subfinanțării sistemului educațional. Nu putem pretinde calitate a învățământului în școli care nu au toalete, apă curentă și căldură. Conștientizarea importanței investiției în educație este vitală nu doar pentru beneficiile instrinseci, ci și ca o soluție - poate cea mai importantă - pentru creșterea economică.
- **Reechilibrarea alocărilor financiare pe ciclurile de învățământ.** Dincolo de subfinanțarea cronică a educației în general, principala problemă o constituie dezechilibrele în ceea ce privește ponderea alocărilor financiare pe cicluri educaționale: învățământul primar primește cei mai puțini bani (20%), în timp ce în țările cu sisteme educaționale performante procentul pentru primul ciclu de învățământ, unde sunt înregistrați și cei mai mulți elevi, este dublu. Indiferent de cât de mare este ponderea din PIB alocată educației,

problemele nu vor fi rezolvate până nu sunt corectate aceste anomalii.

- **Permiterea redirecționării a 2% din impozitul pe venit către școli.** Consiliile de administrație ale școlilor vor păstra evidența fondurilor colectate de către școală prin acest mecanism și vor putea decide în mod colegial și transparent asupra destinației sumelor astfel colectate.

Mandatul USR: învățământ universitar performant și fără plagiat

Prin amendamente succesive la Legea Educației Naționale, au fost distruse progresiv în ultimii ani standardele de excelență și indicativele de calitate din învățământul superior. Au fost eliminate mecanismele și criteriile de ierarhizare a universităților, au fost acceptate tacit plagiatele pe scară largă, au fost decedibilizate în ochii opiniei publice eforturile unor cercetători de talie europeană de a menține ștacheta școlii românești la cel mai înalt nivel.

Principalele măsuri de reformă avute în vedere pentru învățământul universitar:

- **Stabilirea unui cadru juridic clar** care să stimuleze implicarea activă a mediului privat în programele derulate de universități, scopul comun fiind acela de a pregăti tineri cu un înalt nivel de calificare pentru joburi de care economia reală are nevoie pentru a crește
- **Asigurarea legăturii dintre mediul universitar și industrie** pentru dezvoltarea cercetării în cadrul universităților
- **Modificarea finanțării învățământului superior** de la sistemul actual per capita, care încurajează învățământul de masă fără a lua în considerare calitatea, la un sistem mixt care, pornind de la clasificarea și ierarhizarea universităților, să țină cont și de performanța academică și de excelența în cercetare
- **Revizuirea condițiilor de acreditare a instituțiilor de învățământ superior.** În România există instituții care oferă educație de calitate dar care nu au acreditare în România, ci în alte state și funcționează în România prin sucursale. Trebuie regândit sistemul de

acreditare și de evaluare a calității care lasă să existe în prezent fabrici de diplome, dar blochează accesul altor instituții de învățământ de prestigiu care și-au demonstrat competența pe piața liberă.

- **Conectarea universităților la biblioteci și baze de date virtuale** cu acces gratuit pentru studenți
- **Introducerea unui sistem performant de combatere a plagiatului**
- **Schimbarea paradigmei în evaluarea realizată de ARACIS** prin creșterea ponderii criteriilor care sunt relevante din perspectiva integrării pe piața forței de muncă cu înalte calificări a studenților/absolvenților de cursuri postuniversitare și doctorale, în defavoarea unor criterii cantitative de tip număr de articole publicate de cadrele didactice sau studenți.